

# KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY  
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

**Predplatná cena :**

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.  
Na pol roka — — — — 1 „ — „  
Na štvrt roka — — — — „ 60 „  
Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

**Dr. JOZEF JANDA.**

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,  
VIII. ker., Józsefkörút 35.*

*sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.*



Križové ťahy sa oznamujú v prítomnosti pápeža.

## Pensia robotníkov.

Robotnícka otázka ešte neobsiahla svoje dávno očakávané rozlúštenie.

Robotníkom nenie tak, ako by sa im malo vodiť, keby na všetky strany duch kresťanský panoval. Nech potká nešťastie robotníka, nech je on práce neschopný, kto-že mu dá chleba, kto bude chovať jeho ženu, kto bude mať starosť o jeho deti? Nech má takýto robotník päťdesť detí, či to nenie hrúza aj len myslieť si na polozenie takejto rodiny?

A keby aj mal usporené dakolko groší robotník, chytro sa minú, keď sa nezarába, interesy a či úroky ale ani na pár dni nedostačia.

Tomuto treba odpomôcť. Ľudia všetkých stavov sú prichystaní aj na to najhoršie, len akurát robotnícka trieda je celkom vystavená nejistej budúcnosti, o ktorej sa nevie, čo ona prinesie.

Kňazi, úradníci, učitelia, atď. majú vo výhlade pensiu, ktorú tak oni, ako aj ich rodina môže ťahať, keby sa práce neschopnými stali. A robotník? Robotník, keď ochorie, a robíť nemôže, nemá čo jesť.

A kto-že môže odpomôcť tejto veci?

Sami robotníci. Ale veľa závisí aj od pánov, no ešte viac od samých robotníkov, ktorí dosť nemúdre tak jednajú, že kolko zarobia, tolko minú, ba nejedným ani zárobok nedostačí.

Aby tedy robotnícki ľudia neboli vystavení nejistej budúcnosti, aby si zabezpečili aspoň kúsok chleba na budúcnosť a na staré dni, okrem sporivosti a skrovného života na tom majú byť, aby sa čím skôr previedla, do života uviedla myšlienka robotníckej pensie.

Robotník sa dosť natrápi, napotí, nakoná, svoj chlieb neraz polieva potom: a z tohoto všetkého ani to nemá mať, aby v dňoch starosti alebo neschopnosti práce naozaj celkom bol utisnutý na milosť druhých, na milosrdenstvo dob-

rých ľudí, ktorí i tak premnohým musia pomáhať?

Nie, a sto ráz nie! To tak nesmie zostať. Drahí bratia, dajte si povedať. Sriaďte sa, radte sa duchovných otcov a ľudomilov iných, ako by sa to mohlo previesť, že by ste aj vy mohli byť pensie schopní, ktorá by vám na staré dni aspoň kúsok chleba zabezpečila.

Ziadajte od vlády, aby vyniesla zákon pomocou snemu, ktorý zákon by usporiadal záležitosť pensie robotníkov. Vláda nemôže mať proti tejto záležitosti nič, vyslanci tiež nahliadnu, že je to spravедlivá, slušná, ba súrna a potrebná žiadosť.

Nebojte sa ani toho, že sa bude musieť platiť na fond, na základ pensie. Radšej boj sa, ako ľakni sa. Radšej plaťme týždenne, alebo mesačne dačo na základ pensie, ako by sme mali na staré dni biedu treť, hlad trpeť atď.

Íní ľudia tiež majú právo žiadať pensiu len v tom páde, jestli platili na základ pensie; prečo by sa tedy robotníci ľakali tejto obety, ktorej tak sladké oocie môžu jednúc užívať, keď budú práce neschopní, alebo keby mrtví boli, ich familia má potrebný kus chleba.

Prevedenie a docielenie robotníckej pensie nenie vec nemožná. Ťažšie veci sa už uviedly do života. Len dobrá vôľa a samoláska pravá je tu potrebná.

Tedy sriaďujme sa, radme sa, shromažďujme sa, starajme sa o svoju budúcnosť, drahí bratia robotníci, a uvidíme, že tolko sme v stave vykonať, na kolko by sme sa neboli opovážili ani myslieť, zakaiaľ sme neboli prebudení k seba-povedomému smýšľaniu.

Pomôž si človeče, i Boh ti pomôže. Pomôž si robotníku i Boh ti pomôže. Tvoje namáhanie podporované dobroprajnou radou učených ľudí musí docieľiť výsledok.

Rudolf Viktor Janda.



## POLITICKÉ CHÝRY.

### !! Ľudové shromaždenia !!

Oduševnení voličia skalického volebného okresu v nitrianskej obci, v

## G b e l o c h

17. sept. 1899, v nedeľu popoludní o 3. hod. na námestí pred rim. kat. kostolom

### Ľudové shromaždenie

budú vydržiavať s nasledovným programom:

1. **Zahájenie predsedu.** Drží: **Zoltán Zmeškál**, krajinský vyslanec.
2. **O právach a povinnostiach voličov**, drží **Ján Donoval**, farár v Brockove.
3. **O parlamentárnom účinkovaní ľudovej strany**; drží: **dr. Jozef Kubina**, kraj. vyslanec.
4. **O škodnom výsledku cirkevnopolitických zákonov**; drží: **Jozef Maria Škarda**, prepoštfarár v Šaštine.
5. **Predseda zavre shromaždenie.**

V G b e l o c h, 7. sept. 1899.

*Sporiadateľstvo.*

Oduševnení voličia levočského a novoveského volebného okresu v spišskej obci

## Š i v e j b r a d e

17-ho septembra 1899 v nedeľu popoludní o 3. hodinách

### Ľudové shromaždenie

vydržujú s nasledovným programom:

1. **Zahájenie predsedu.** Drží: **gróf Ferdinand Zichy**; tlumočí **Celestin Kompanik**, opát-farár levočský.
2. **O hospodárskom programme ľudovej strany.** Drží **Julo Kern**, farár v Markušovciach.
3. **O účinkovaní ľudovej strany.** Drží: **Karol Kálmán**, krajinský vyslanec.
4. **Záverčné slová predsedu.**

V S i b r e, 7. septembra 1899.

*Sporiadateľstvo.*

**Ľudová strana sa rozprestiera.** V ungskej stolici doposiaľ členovia národnej strany zastupovali tamajšie volebné okresy. Teraz ale tamajší ľud vzal si pred seba, že len na ľudákov bude hlasovať, ktorí zastávajú právo kresťanstva a ľudu tak v obecnom ako i v súkromnom živote.

**Volby budú na rok**, tedy o rok skorej, ako by mali byť, a síce pravdepodobne na jar bude rozpuštený snem a sa prevedú volby. Chystajme sa tedy, aby sme aspoň tri-štyri krát toľko ľudových vyslancov zvolili, jako ich je teraz.

**Vojna v Južnej Afrike.** Anglicko nemá pokoja, vždy chce rásť a bohatnúť. To je už skoro istá vec, že v Južnej Afrike vypukne vojna medzi Anglickom a Transvalom, ktoré nechce vyhovieť žiadostiam Anglicka. Anglicko ale vo svojej pýche zas nemôže toto znieť, a preto v najbližšom čase vojna má vypuknúť medzi nimi. Len aby sa Anglicko nepopálilo tak, ako pochoďilo Taliansko s Menelikom. Anglicko sa mieša do vnútorných záležitostí republiky Transvál, od ktorej žiada reformy v záujme cudzozemských. Ako vidíme, márne bolo pojednávanie konferencie pokoja.

**Protestanti a cirkevná politika.** Senior budapeštianskeho cirkevného okresu na valnom shromaždení medzi iným nasledovné veci povedal: Ani jeden duchovný nepoužil štátnu podporu. Čo sa cirkevnopolitických zákonov týče, zprávy sú dosť smutné. V miešaných manželstvách smluva je veľmi zriedka prajná pre evanjelickú stranu. Mnohí opúšťajú evanjelickú vieru a baptistami sa stávajú. Potom sa uzavrelo, že v Pešti na šiestich miestach evanjelickí katecheti budú budúce pobožnosť konať. Po Bachátovi navrhol farár Alexander Horváth, aby sa mladoženisi budúce nepožehnali v evanjelickom kostole, jestli svoje deti inej cirkvi sľubia. No myslíme, že nezadlho celkom verejne budú žiadať revisiu páni bratia evanjelici.

**Dreyfuss je už odsúdený**; odsúdený je na 10ročné väzenie a na ztratu svojej vojenskej hodnosti. Päťmi hlasmi proti dvom je odsúdený. Na ostrove čerta strávených päť rokov sa mu zaráta. Že židovské noviny teraz krik robia a hanu kydajú na súdnu stolicu vojenskú v meste Rennes, to ani spomenúť nemusíme. Neodvislé časopisy Francúzska plesajú. Francúzsko sa ozýva výkrikom: Nech žije vojsko. Francúzsky časopis „Libre Parole“ výrok vojenskej súdnej stolice víťazstvom Francúzska menuje. Táto pravota vyše mesiaca trvala, a hľa pre Dreyfussa a židovskú tlač neprajný koniec vzala. Teraz hrešia tej súdnej stolici, že nespravodlivý výrok vyniesla. Kto vie, do kedy bude ešte nepokoj vo Francúzsku? Tedy revisia nevypálila tak, ako si to zednári mysleli vopred. Že ani naša zednárska tlač nebude sa vedieť ešte dlho uspokojiť, to dobre vieme.



## Kázeň,

ktorú Štefan Beňáč, kaplán na Čaci, povedal pri jaskyni lourdskej 27. augusta 1899.

„Zdravas milosti plná,  
Pán s Tebou.“

Drahí krestania!

Keď národ izraelský putoval z Egypta do zeme zaslúbenej, prišiel na veľikú púšť, kde nebolo ani stromov, ani vody, ani príbytku, kde by odpočinúť mohol. I chodili Izraeliti tri dni po púšti, až prišli do Eluima, kde bolo dvanásť studníc a 17 jaskýň. Tu vedľa vody, pod milými palmami rozložili svoje šiatre a odpočivali po dalekej ceste na púšti prekonanej.

Rozmili v Kristu! Život ľudský tu na svete podobá sa púšti, kde putujeme od kolisky až do hrobu. My drahí bratia a sestry, my putujeme ako kedysi národ izraelský, po púšti z tohoto života do zeme zaslúbenej, do kráľovstva nebeského. Lež smutné a veľmi obtížne by bolo putovanie naše, keď by sme nikde nenašli odpočinok, nikde občerstvenia, nikde zotavenie; keď by sme aj my nenašli dajaké miesto, kde odpočinúť a žriedlo, z ktorého by sme sa občerstviť mohli. Nuž kdeže je takéto miesto, taký prameň občerstvujúci pre nás? Na otázku túto odpovedajú nám milliony a milliony ľudského pokolenia, že je to Lurd, vyvolené miesto prebl. P. Marie už od 40 rokov. K tejto jaskyni lurdskej a studnici už od 40 rokov sa hrnú ľudia so všetkých strán sveta, aby si tu odpočinuli a sa občerstvili. Tisíce zbožných pútnikov ide sem, aby občerstvenie duše obsiahli na tomto pútnickom mieste, aby uzdravenie obsiahli v nemocach, ktoré obratnosť lekárska nie je v stave odstrániť. Kriví, slepí, chromí idú sem, s nevyslovnou dôverou k moci a milosrdenstvu Bohorodičky, a ich nádej sa veľmi často uskutočňuje. Na púšti tejto zemskej sobrali sme sa aj my, drahí bratia a sestry, putovali dni a noci sem, dokiaľ sme do razili sem do Lurdu k jaskyni a studnici lurdskej, aby sme si tu odpočinuli a sa občerstvili, aby nás tu Panna Maria požehnala, vo viere posilnila, v trápení potešila, v nemoci uzdravila a k ďalšiemu boju proti zlému nám chuť, moc a milosť od Boha vyprostredkovala. A keď z milosti Božej na tomto sv. mieste, vyvolenom od Bohorodičky, tá pre mňa až do hrobu milá a pamätná povinnosť mi uložená bola, abych o Panne Marii mluvil, vytržený od veľkej radosti nad videním už tohoto milého miesta, nie tak vyberanými slovami, jako láskou horiacim srdcom ja nehodný ctiteľ P. Marie prednesiem, že

1. Panna Maria je tak mocná, že nám pomáhať môže, a
2. že je tak dobrotivá, že nám pomáhať chce.

1. Panna Maria je tak mocná, že nám pomáhať môže.

Prímluva každého svätého je u Pána Boha veľmi platná a mocná. Sv. Jakub apoštol hovorí: „Mnoho zaiste môže modlitba spravедlivého“ (5, 16.). Na prímluvu svätých Boh už toľko ráz mnohým pomohol, toľko ráz nad mnohými sa smiloval. Hľa, Lot, keď malo byť mesto Segor s površia zemskeho znivočené, zároveň s mestami Sodomou a Gomorhou, prosil za mesto ono, aby Boh sa nad ním smiloval, a Boh ho vyslyšal a mesto ušetril. Keď Mojžiš priviedol ľud izraelský na púšť a odišiel na horu Sinai, aby tu od Boha obdržal desatoro prikázani, ľud izraelský v jeho neprítomnosti upustil z modlitby a klaňal sa zlatému telafu. Boh tedy nahneval sa, ako máme napísané v Písme sv., nad ľudom tým a pravil Mojžišovi: „Vidim, že ľud tento zatvrdlivý je, zahladím ho.“ Ale Mojžiš prosil pokorne, aby Boh odpustil ľudu svojmu, a Boh vyslyšal Mojžiša a neučinil nič zlého ľudu svojmu.

Prímluva svätých je teda mocná a mnoho pomôže u Pána neba a zeme.

A teraz — Panna Maria je veľiká svätá! Mnohí svätí, ktorí dnes v sláve nebeskej sa tešia, dopustili sa i fažkých hriechov, dokiaľ boli na zemi, veď sám apoštol Peter zaprel Krista Pána, avšak kajúcimi slzami smyl potom previnenie svoje; iní svätí zachovali síce nevinnosť svoju až do smrti, a fažkým hriechom nepoškvrnili dušu svoju; ale všetci predsa obťaženi boli hriechom dedičným. Len Panna Maria, táto Matka svätá, nemala ani hriechu dedičného, ona bola bez poškvrnny hriechu počatá; a ovšem, krásna jej duša nebola ani osobným hriechom poškvrená, tak že právne nazýva sa Pannou najsvätejšou, Matkou najčistejšou, Kráľovnou bez hriechu počatou, Kráľovnou všetkých svätých. Jak mocná je teda jej prímluva! Ale mocná je jej prímluva ďalej i preto, že je Matka nášho Spasiteľa Ježiša Krista, Matka Syna Božieho.

Ktorý dobrý syn odoprel dačo matke svojej, keď ho o niečo prosí? Dobrý syn radšej i sám trpí, než aby nevyslyšal prosiacu matku.

Dojímavý príklad tohoto máme v dejinách rímskych. Obyvatelia mesta Ríma odsúdili previneného muža Koriolana do vyhnanstva. Koriolan z pomsty sobral sa k nepriateľom mesta Ríma, a žiadal, aby mu sverili vojsko, že na Rím potiahne a z koreňa zpusoší. Učinili mu po vôli. S veľikým vojskom pritiahnul k Rímu, so všetkých strán oblahli mesto a chystali sa

mesto zničiť. Rimania, ustrašení, poslali k nemu poslov s pokornou prosbou, aby mesto ušetril, ale Koriolan pyšno ich odstránil od seba. Vtedy vyslaní boli k nemu z mesta kňazi pohanskí v slávnostnom rúchu a so všetkými odznakmi svojej hodnosti, aby ho uprosili, ale Koriolan pyšno ich odstránil od seba. Vtedy vyslaní boli k nemu z mesta kňazi pohanskí v slávnostnom rúchu a so všetkými odznakmi svojej hodnosti, aby ho uprosili, ale Koriolan slušne sa k nim choval síce, ale od svojho predsavzatia, že mesto znivočí, odstúpil nechcel. V najväčšej biede a nebezpečenstve vtedy Rimania prosili matku Coriolanovu, ktorá v Ríme bydlela, aby prosila syna svojho za smilovanie. Matka vyslyšala ich prosbu, vystrojila sa do tábora nepriateľského, a zástup veľiký rímskych paničiek išiel s ňou. Keď Koriolan uslyšal, že prichodí k nemu do tábora zástup žien, smial sa potupne. Keď ale bolo mu ohláseno, že prichodí aj jeho matka s nimi, všetko opustil a rýchle utekal k matke. A keď dobehol k matke a chcel ju objať, matka jeho postála a riekla k nemu takto: „Prv, nežli ňa obejmem, chcem vedieť, či som prišla k tebe ako k nepriateľovi, a či ako ku svojmu synovi, či som v tomto tábore zajatou, a či tvojou matkou? To chcem vedieť, či ja som tá nešťastná, že ňa vidím nepriateľom vo svojej vlasti? Spustošili-li chceš tú zem, v ktorej som ja vyrástla a ty si sa zrodil? Či ti neporanilo srdce tvoje, keď si uzrel mesto Rím: hľa, tu prebýva aj matka moja?“ Takto pozdravila matka Vetusia svojho syna, a pre plač nemohla ďalej mlúviť. Ale slová jej vrazily sa do duše syna Koriolana. Upustil od svojho úmyslu zničiť Rím, a mlúvil takto: „O, matko, ty si zachránila Rím, ale syna svojho si ztratila.“ Odtiahol hneď s vojskom od mesta a bol od sklamaných nepriateľov ťažko umučený.

Hľa, keď pohan po pomste dychtiaci popustil pre lásku synovskú a prosbu svojej matky: jako by bolo možno, aby nebola vyslyšaná P. Maria, keď za nás oroduje u svojho Syna v nebesiach, keď za nás prosí toho Syna premilého, ktorého s takou láskou odchovala, ktorému bola verná až do hrobu, a ktorý tiež bol jej synom najlepším.

Ó, isteže vyslyšaná býva! Nespomeniem nič inšie, len toto milé miesto Lour, veď o ňom každý kriček, každý strom, všetko stvorenie na svete, ba očití svedkovia hlásajú, že tu zvlášte P. Maria vyslyšaná býva a je. A vyslyšaná býva preto, že prosí nebeského Syna za nás, t. j. za tých, ktorých sám jej božský Syn chce mať spasených, ktorých tak horlive sám hľadá, ako dobrý pastier ovečky ztratené; že prosí za tých, za

ktorých sám božský Syn krv a život dal na dreve kríža!

A preto drahí v Kristu, radi sa utiekajme tu a domov prindúe, radi ju vzývajte vo svojich potrebách. Ona zaiste vás vyslyší, budete li hodnými dietkami jej, a mocnou prímluvou bude vám zaiste pomáhať na vašich cestách vášho života.

2. Je tak dobrotivá, a pomáha tak rada.

Hľa, v Káne Galilejskej sotva uzrela, že svadobníci nemajú vína, hneď sa prímlúvala za nich, a na jej prímluvu božský Syn jej víno zázračne z vody učinil a primnožil. A keby ste sa, rozmilí v Kristu, rozhladeli po svete, čo by ste našli kostolov a kaplí, sóch a obrazov ku cti Matky Božej vystavených na pamiatku, že na prímluvu jej čo všetko obdržali ľudia od Pána nebies a zeme.

Mám spomínať, drahí bratia a sestry, tú lurdkú jaskynu a v nej na pamiatku od chromých a krivých nechané barle? Mám spomínať pred oči predniesť Lurd? Veď ho vidíte tu z pomoci Božej, jakožto najkrajší dôkaz prímluvy a moce Panny Marie! Nerozprávam o tomto svätom mieste Bohorodičky, veď dych mi zostáva stáť a srdce mám ranené od radosti, že na tomto svetovom mieste ja nehodný ctiteľ Panny Marie môžem mlúviť.

Nespomínam teda tisíce uzdravených na dôkaz vrúcnej prímluvy Panny Marie, ale spomeniem len jednu udalosť:

Jeden z najväčších ctiteľov Panny Marie, čo kedy žili na svete, bol zomrelý pápež Pius IX. On tiež vyhlásil 8. decembra roku 1854 učenie viery, že Maria Panna nemala ani hriechu dedičného, a po celom svete založil krásny sviatok Nepoškvrneného počatia P. Marie. Ruženec bol mu modlitbou zvlášte milou, a obzvlášte na kolienách sa modlil modlitbu „Anjel Pána“, kedykoľvek zvcny vydávaly k tomu znamenia. A Maria Panna jeho tiež mala vo svojej ochrane. Ukázalo sa viac ráz cez jeho život, a ukázalo to i v hodinu smrti. Bolo to 7. marca 1878., keď Pius IX. na smrť nemocný ležal na posteli. Okolo neho shromaždení boli kardináli a modlili sa s ním. Okolo tretej hodiny prosili, aby im dal požehnanie; učinil tak a prosil, aby mu podali kríž. Bozkával ho veľmi vrúcne. Po 4. hodine nastal zápas smrteľný. Kardináli modlili sa zaňho bolastný ruženec. A keď hodiny začaly biť siestu a na stá zvonov v celom meste Ríme i v okolí rozzvučaly sa, vzývajúc zbožných kresťanov k modlitbe „Anjel Pána“, tu opustila čistá duša Pia IX., zanechala telo a odobrala sa do výšin nebeských, aby odobral odplatu za prácu.

Maria Panna tu asi sama odviedla ju v tú hodinu, v ktorej ju tak veľmi ctieval, pred tron Otca nebeského.

Nože teda budme i my všetci horliví ctiteľia Panny Marie. Túto svätú Matku prosievajme radi, aby nás chránila teraz i v hodinu smrti našej. Amen.



### V cintoríne.

Z hluku, zápasu a plesu  
 Žitia každodenného  
 Nohy zármutku ma nesú  
 Do tohoto svätého  
 Domova, kde prebývajú  
 Tí, čo opustili svet,  
 Pokoj a mier požívajú,  
 Sváru medzi nimi niet. —  
 Tu ma ovieva vzduch tajnej  
 Hrôzy a do druhého  
 Sveta v mojej mysli žiaľnej  
 Prenáša pohnutého. —  
 Čo tu vidím? Samé hroby,  
 Príbytky to temnosti,  
 Ktoré až do súdnej doby  
 Nezvú slnka jasnosti.  
 Prehliadam ich všetky okom  
 Lútosťivým, ale keď  
 V mojom dumaní hlbokom  
 Pristúpim k jednomu, hneď  
 Slzy bólu moje oči  
 Zalievajú úplne,  
 Hlava sa mi kolom točí,  
 Duch môj celkom ustrne:  
 Lebo hrob ten v sebe skrýva  
 Čiastku srdca mojeho.  
 V ňom tak skoro odpočívá  
 Púčik kvetu vonného. —  
 Vzdychám. — Tu sa vyprúdila  
 Pieseň môjho kvílenia:  
 S Bohom duša moja milá  
 Do blahého vídenia!

K.

### Prirodopisný obrázok jednej korhelky.

Náš nebohý pán farár často hovorieval, že jemu sa tri veci protivia: chudá sviňa, opitá žena a otrhaný kňaz. Že tieto tri veci veru nie sú pekné, o to sotva kto sa bude dožívať, a ja veru tým menej, lebo každodenne mal som pred očima takúto jednu špatnú a ošklivú vec: jednu ošklivú ženu, vybíjanú to korhelku, ktorá veru troch dokonály korhelov a lumpov prvej

triedy odvážila. V susedstve nášho bačoviska stála jedna otrhaná krčma, ktorú jedna naša suseda menom Betka Gágorová — o ktorej tento chválospev znie — svojou kaplnkou nazývala, ktorá kaplnka Betkina, ako to címer ohlasoval, zasvätená bola k „čiernej kočke“. Koľko ráz naša Betka von z domu vystúpila, vždy s milým úsmechom pozerala a mušturovala túto svoju kaplnku ku čiernej kočke, lebo gágor jej, ktorý denne sedem ráz žižnil za uspokojením, Betku naliehavo invitoval a povolával, ktorú prosbu ona jemu nikdy neodoprela.

Betka mala teda svoju kaplnku ku čiernej kočke, v ktorej ona svojmu bohu „gágorovi“ aj verne slúžila, na posmech ruženčiarkam, keď do tejto svojej kapličky išla, vždy vrahievala, že ona si tiež ide tá „tajomníčky“ premeniť svojho živého ruženca radostného i boľastného, ktorý bol složený nielen zo skleničiek, ale aj z vredov, šlakov, hromov, diablov, hadov atd., a veľmi horlivo vo dne, v noci, zavčas rána až do zmrkania v deň robotný tak aj nedefný ona službu božskú svojho „gágora“ navštivovala!

Direktor a administrátor spolu tejto Betkinej kaplnky bol Eliaš, nie tak zo zaslúbenej zeme Kananejkej, ako zo zaslúbenej zeme Betky Gágorovej! Koľko ráz Betka ako človek na obraz Boží stvorený vošla do tejto svojej kapličky, vždy odtiaľ zase von vyšla ako sviňa a to chudá, teda dve špatné veci v jednej osobe: opitá žena a chudá sviňa; a ona tomuto svojmu bohovi všetko svoje, ba aj cudzie obetovala: peniaze, majetok, časť, dušu, telo, zdravie, deti ba aj ich duše. Čo manžel vo vozoch do domu dovážal, to Betka vo fiertuškách, v košíčkoch a v uzlíkoch po drobných rátačoch von vynášala Eliašovi, direktorovi kapličky ku čiernej kočke. A aby jej neukradol niekto peniaze, ktoré jej manžel posielal zo sveta na porciu, na školu, na rúcho pre deti, na plat pre služku, Beta hneď dala si ich uložiť do železnej wertheimky u Eliaša, teda do istejších rúk, nežli jej boli! Že Betka obeť prinášala svojmu bohovi „gágorovi“, to bolo aj vidieť na jej otrhanej chalupe, ktorej priesračná strecha sa jej vyhrážala, že sa veru na všetky strany rozbehne, lebo veru ani dažde veľmi sa nedopytovaly, či môžu cez otvorenú strechu nečistotu z domu vypláknúť, vyumývať. Otrhané, polonahé deti jej ani školu, ani chrám Boží nepoznaly; pre malé deti mala ešte jednu jediná dojku, ktorá ich živila: kozu, ale aj tá išla ku Eliašovi bývať na lepšiu chovu. A aby Betka nemala mnoho daromných výdavkov pre robotníkov do žatvy a kosby, celú úrodu na koreni odpredala, ktorú jej už i tak ešte predtým dal assekurovať u exekútora pán direktor Eliaš na stránku jej kapličky ku čiernej kočke. A pokiaľ sa Betka obávala, že jej pekné lanové pradiwo na plátne v čas koledy lakomý kostolník na zvonové povrazy nepriležite vyžobre, ktoré zvony Betka i tak nenávidela, lebo vždy len smrť občanov ohlasovali, a ona ešte chuti k zomretiu nemala, a gágor jej proti tomu i tak protestoval, lebo ešte i tak knoho nezažil, nuž ona ostatné pradiwo čo ešte mala,

premenila u Eliaša, ktorý jej vždy jeden „kupon“ odstrihol, ktorý bol na pradive napísaný, to jest ponúkol jej dve-tri, a dľa potreby i viac skleniek, dokiaľ pradivo trvalo.

A keď už v dome Betkinom nebolo viac nič takého, čo by sa bolo mohlo zaceniť a ošacovať, ona sa po novom prameni dôchodkov obzerala, počalo ju veľmi interesovať, keď klebetné sliedky každému, teda aj Betke vykotkodákaly, že nesú vajce. Susedi vždy len tchorovi na cti utrhali a jeho ohovárali, že im vajcia odnáša, až konečne Betku chytili, aby ale miesto tchora ona do pasce neprišla, pokonala sa po добрôte so susedmi a tak prameň dôchodkov pre gágor vysehol. Našla ona ešte jednu starú duchňu po nebohej svokre, i túto cigánke za tvrdý groš predala. Čo s peniazmi za duchňu utrženými spravila, to neviem, ale myslím, že Eliaš by vedel povedať. Susedi vyprávali, že v zime sa otiepkom slamy prikrývala.

Betka obetovala svojmu gágorovi nielen majetok, ale aj česť a dobré meno svoje. Nuž a človek bez česti a dobrého mena neplatí pred ľuďmi nič, býva zapovrhnutý. Beta pri takomto živote ztratila stydlivosť a hanbu, keď ju našli v jarku pri ceste ležať blatom zaváfanú ako sviňu — keď išla domov z karmašu — a keď jej pritom mládenci s hlavy strhli čepec a naplnili ho koňským trusom a zavesili jej ho na strom k výstrahe iným tetičkám a sestričkám z mokrej štvrte, to si Betka k srdcu ani len nebrala, ju ani to viac nepohlo, keď aj so žandarmi do potyku prišla, keď ju z jarku vyvliekli a do areštu na odpočinok dopratali! Že Beta svojmu gágorovi aj zdravie tela a duše obetovala, to sa samo sebou rozumie. Od rokov navyknutá na pitie a korhelovanie, tak ďaleko to priviedla, že v najlepších rokoch života na celom tele triasť sa počala, z ruky jej všetko padalo, len sklenku s páleným vedela ešte v ruke držať a k ústam priložiť, pred očima sa jej vždy iskrilo, žiadnej chuti necítila k jedeniu, žalúdok jej málo zniesol, bol až veľmi vypálený a vypláchnutý, kašeľ krutý ju už počal dávať, jej červený nos ako zore a odutá tvár, siné pery, zapadlé a zakalené oči, vytknutý jazyk, blbý pohľad, vodnačka v prsiach a v nohách ohlasovaly jej zraľosť pre smrť, pre hrob a pre peklo, diabol ešte ale čakal nie tak na jej dušu, ktorú mu pred dvadsať rokami podpísala, o tú bol už i tak istý, ale čakal na duše jej detí, aby s väčšou processiou odprevadená bola do pekla. Ona už malým deťom v poduške ešte zavínutým, aby dobre spaly a nevrešľaly a sa od maly privykaly, podávala svojho tak milovaného mlieka diablovho, „páleného“. Prv nežli by sa boly vedely prežehnať, už poznaly pálenku. Väčšie deti nasledovali matku, menšie jednú za druhým jej pomrely, nezniešly jedu tohoto. Dve jej na veky zaspaly a viac nevrešľaly, jedno zostalo celkom blbé a chrastavé, 15-ročný najvernejší syn jej, ktorý ju verne nasledoval a miláčkom jej bol, ani len ešte raz nebol pri sv. spovedi, Eliaš lepšie poznal, nežli pána farára a dekana, chystal sa pomaly ku šibenici, ku ktorej zväčša pálené, krádeže

atď. vedú, tieto dve predbežné veci on už vedel. Nejedna sliedka susedova bude na neho žalovať v deň smrti jeho. Betka konečne na tele, na duši zhumplovaná, zodraná, vypitá, ktorú už ani len sv. missie neboly v stave obrátiť, odobrala sa z tohoto nevďačného sveta. Smrť vytriasla z biedneho tela ako by z nejakého futrála, jej mizernú dušu, a ponač ju stráviť nemohla, hodila ju diablovej, ktorý ju uchytil a zavliekol ta, kde žižien a smäd nikdy neprestáva, a kde ani len jednu kvapku vody nedajú k občerstveniu jazyka, tým menej tam páleného dávajú — a telo jej hodila červom do hrobu. Jaký život, taká smrť bola Betkina. Bez Boha, bez viery, bez mravov žila, a tak aj zomrela. Za odpočinitie jej duše položil Eliaš večítú fundáciu, pripojil posledný pozemok ku Betkinej kaplnke, a miesto pána dekana pásol brucho Eliaš — lebo sa vždy obávala len o brucho pána dekana, aby z jej fundácie nestučnelo.

Ako-že sa ti ľubi tento obrázok Betkin, ty Dorka, Barka, Hanka Kysucká, vy sestričky z mokrej štvrte? Chlap-korheľ sa ľazko obráti k Bohu, ešte ľazšie, ba skoro nikdy žena-korhelka! Lebo žena je náruživejšia od chlapa, teda aj v korhelici! Jednu dušu máš, keď si tú prepila, prepila si ju na veky, lebo žiaden opilec kráľovstva Božieho neuvidí. Koľko ráz ideš okolo Betkinej kaplnky, spomeň na jej dušu. Duch sv. hovorí: spomeň si človeč na štyri posledné veci: smrť, súd, nebo a peklo, na veky nezhrješíš. Ale vtedy ani pán dekan Eliaš nebude pášť svoje brucho z tvojej fundácie, z ktorej tebe na druhom svete nič nenarobí, nechajú ľaz žižien trpeť na veky, a to ani tebe, ani tvojim deťom veru neprajem.

S Bohom do viđenja, až pridem z Fridku!

Janko Chorľavý.

## CHÝRNÍK.

**Pozvanie** na slávnosť posviacania zástavy pomocného spolku nitrianskych katolíckych murárov 17. septembra v chráme milosrdných sestričiek. Matka zástavy manželka ml. grófa Jána Zichy pride 16. sept. popoludní o 5. hod. 55 minútach s vlakom. Na železničnom nádraží bude pozdravená. Bývať bude u predsedu Alojza Jeszenského. — 17. sept. ráno o 7. hodine ozvie sa trúba vo viacerých uliciach. O 8. hodine vo veľkej sieni mestského domu bude parádne zasadnutie. — O 9. hodine bude v chráme mníšiek omša, kázeň, posviacka, po čom sa pôjde do miestností spolku. — Popoludní o 3. hodine v parku ostrova bude ľudová zábava, pozývajúci listok musí sa ukiazať pri kasse, a vstupné pozostáva z 20 krajciarov. Zábava bude s tancom spojená.

**Návrat.** Manželka dra Štefana Wosínsky v šopronských kúpeľoch Balf, tak tiež aj spisovateľka Laura Marholm opustily evanjelickú vieru a navrátily sa do lona cirkve katolíckej.

**Milosť Ducha sv.** V obci Lajosmíže 27. augusta kalvín mladík Jozef Böcs, v Sobote zas žiak z VII. triedy gymn. Štefan Vratasič, v Záhrebe ale žiak zo VI. triedy gymn. Ján Kuhar, obidvaja protestanti, 30. aug. navrátili sa do lona cirkve. — V Malej Pešti Zuzanna Svak opustila kalvínsku vieru a navrátila sa do lona cirkve katolickej. — 4. sept. v Zombore manželka štátneho úradníka Jula Okoličnaya i s tromi dcérami opustila židovskú vieru a nechala sa pokrstiť v katolíckom kostole. Opát-farár Julo Fejér ich pokrstil a matku s Julom Okoličnaya oslobodil.

**Majetok hlavného mesta** V minulom roku cenilo sa imanie hl. mesta na 136 millionov zl. Ponevác ale dnes tak pozemky, ako aj domy väčšiu cenu majú, dnes sa cení to imanie na 170 millionov zlatých. Hnuteľné veci ale urobia 27 millionov zlatých; tedy dohromady je imania skoro 200 millionov; dlžoby ale má hlavné mesto vyše 50 millionov.

**Kňaz nesmie politisovať** vo Francúzsku. Kanonik a dekan-farár v meste Baume menom Perrin vládou je vyzdvihnutý a zastavený má plat, že jeho veriaci élje-novali 42. pluku vojenskému. Takto jedná beznábožen-ský štát; taký sladký je plat od štátu pochádzajúci.

**Liberálna poštárka.** V Biharskej Šarkade 19-ročná Roza Pataky poštárka slečna otráвила sa, následkom čoho liberálnym spôsobom poslala svoju dušu na druhý svet.

**Odsúdený slúžny.** Vyšetrujúci výbor temešskej stolice hlavného slúžneho Ivannoviča odsúdil na 350 zl. peňažnej pokuty, ktorá summa s trovami urobí 500 zl. Odsúdený slúžny appelloval na ministra vnútra.

**Toho roku sa urodilo** 37 mill. 687 tisíc 300 metr. centov žita (skoro o 3 mill. metrov viac, nežli vlani); raže sa urodilo 11 mill. 841 tisíc metrov viac, nežli vlani); jačmeňa sa urodilo 12 mill. 404 metrov (o 80 tisíc metrov menej, nežli vlani); ovsu sa urodilo 11 mill. 42 tisíc metrov (o 400 tisíc metrov menej, nežli vlani).

**Millionár Murár.** V Temešváre bydliači murár Ján Rózsay dostal úradný list od obecného notára z Brüssela, ktorý ho uvedomuje, že zomrela jeho sestra, ktorá mu poručila vyše 1 mill. stojace imanie. Prijemne prekvapený murár už odcestoval do Brüssela.

**Na dvojkole z Ríma do Paríža.** Akýsi Horác Toscano 15. aug. ráno o 4. hodinách pohol sa z Ríma do Paríža na dvojkole. Do Paríža prišiel o 6. hodine večer 23. augusta. Táto cesta robí 1510 kilometrov, a či asi 216 míľ zeme; prešiel on túto veľkú cestu za 8 dní a 14 hodín. Cez vrch Mont-Cenis peškovoal. Toscano má ešte len 20 rokov a na dvojkole chodí už 8 rokov.

**Vražda v Sabadke.** V Sabadke 6. septembra ná-denník Martin Benedek a Pavel Vojnits Tunics spolu pili. Keď holič nemal peňazí, núkal a vzbudzoval robotníka, aby dal doniesť ešte jednu flašu páleného. Robotník jednoducho zmizol. Nahnevaný holič ale za ním

sa pustil a tak ho ovalil palicou po hlave, že hneď vypustil ducha. Holič sa vyhovára, že opilý bol, a tak vraj nevedel, čo robí.

**V juľusi bolo požiarov** 1191 v 983 obciach. Škoda robí 2 mill. 152 tisíc korún.

**18 ročný mladík zmizol,** ktorý z Halašu do Buda-pešti prišiel. Rozžialení rodičia bedákajú a nariekajú nad ztratom svojho syna.

**Zem sa otvorila** pri meste Mährisch-Ostrau na 200 metrov hlboko. Mesto nenie v nebezpečenstve. Priepasť je obhradená už a škáru chcú zaplniť.

**Úskok podsudca.** Podsudca u sedrie vo Veľkom Várade Ján Pap bol obžalovaný, že nechal sa podplatit. Sedriou vynesený výrok pod appellaciou bol, keď pán Pap naraz zmizol. Teraz ho úradne kurentujú.

**Zlostní robotníci.** Na jednej puste pri Debrecíne zbúrili sa a povstali výžinčiarí proti pánovi Nagyovi, ktorého zabíť chceli, a ktorému len horko-fažko sa podarilo uskočiť a zachrániť svoju kožu. To najprisnejšie vyšetovanie je proti tým prehkým robotníkom naria-dené.

**3600 dvojkolov** je teraz odanené v Budapešti. Policia zhabe všetky dvojkolá, ktoré nemajú tabulky, že platí sa od nich daň.

**Hrozná krádež.** V bavorskom meste Mnichove ktosi ukradol cenné papiere v cene 13 tisíc zl. Okrem toho tam ukradol ten istý neznámy človek okolo 1400 hoto-vých peňazí. Policia spravila potrebné kroky.

**Najrýchlejší vlak** v Europe chodí po orleanskej dráhe. Za hodinu prebehne 91 kilometrov.

**Podlý kupec na duše.** V Temešváre chytila polícia ženu Fésüsovú, ktorá jedno 17-ročné dievča predala za 36 zlatých v Karánsebeši. Vysvitlo, že to ubohé dievča má zlú chorobu, a aj jeho modzgy sú nie v poriadku. Tá podlá osoba je už na istom mieste, kde čaká hodinu trestu a pomsty.

**Žiadosti starých honvédov.** Spolok honvédov z roku 1848 v Makove upravil obežník na všetky hon-védske spolky, v ktorom ich vyzýva, aby tohoto roku veľmi slávnostne zasvätili pamiatku 6. oktobra (deň odpravy 13. honvédskeho generálov v Arade). Honvédi pritom stavajú nasledovné žiadosti: „1. Kráľ nech naloží, aby aradská posádka spoločného vojska dňa 6. oktobra bola kommandovaná k hrobu martyrov. 2. Vláda a snem nech sú zastúpené na slávnosti. 3. Starí honvédi pri tej príležitosti nech vydržiavajú shromaž-denie v Arade, kde majú závažne protestovať proti slávnosti Hentziho, ktorú vojenský minister Kriegham-mer usporiadal bez vedomia maďarskej vlády, s obídením Kolomana Szélla.“

**Nové fabriky v Sedmohradsku.** Marosvásárhelyská obchodná komora zaviedla akciu, aby na rozličných stranách Sedmohradsku postavené boly fabriky, že by ľud mal stály zárobok. V Schässburgu ide vláda založiť fabriku na cellulosu.

**Najnovšie nariadenie.** Dr. Julo Wlassië najnovšie poslal nariadenie ministerské všetkým školským dozorcóm, v ktorom nakladá: 1. aby sa v mestách v druhej polovici septembra na dedinách ale na každý pád 1. októbra započaly prednášky. — 2. Aj v hospodárskych školách treba dozerať na vyučovanie. — 3. Veľkú váhu treba klásť na vlastenecké a mravno-náboženské vyučovanie, aby štátne školy mohli byť vzorom iným školám. — 4. Vlastenecké slavnosti treba sriaďovať, aby sa tak vlastenecké povedomie a smýšľanie pestovalo a napomáhalo v deťoch. — Hospodárske opätujúce školy treba zakladať všade, kde je aspoň 20 žiakov.

**Vagóny na dopravu ovocia** zhotovujú následkom nariadenia ministra obchodu. Niekoľko takých vagónov už i dohotovili a po tieto dni urobia pokusy s nimi. Má sa tým odpomôcť žalobám pestovateľov ovocia, že sa ich zásielky, a nech sú ony akokoľvek opatrne zaobalené, kazia na železniciach.

**Debrecin vymiera.** V najbohatšom a najmaďarskejšom meste — tak nazývajú Maďari svoj Debrecin — v auguste bolo 228 smrtných pádov a narodilo sa len 189 detí, deficit obnáša teda 39. Jestli to ďalej tak pôjde, žiali „Magyarország“, tak o jedno storočie Debrecin vymre, starí maďarskí civisi vyhynú a ich miesta zaujmú cudzí prišelci.

**Bedlivým sa dobre vodi.** Ešte pamätáme veľmi dobre na tie všelijaké proti zákonom namerené huncútstva, ktoré sa páchaly predtým pri voľbách, pred voľbami a po voľbách. Census na mnohých miestach tak zdvihli nesvedomiti liberáli tatárski, že v mnohých okresoch dve tretiny voličov prišli o svoje jediné krajské právo, o právo volebné. Reklamácie, ponosy daromné boli, výsledku nemaly. Tie kúsky proti volebnému právu namerené neboly trestané, prenasledované. Ludák voliči darmo hľadal pravdu. Lenže — chvála Bohu — aj panovanie Bánffyho netrvalo na veky. On buchol. Nasledoval po ňom statečno smýšľajúci Széll, ktorý prisne naložil stoliciam a patrieným medzitkám úradným, aby sa spravdливо previedol popis voličov. Predsa sa našli ľudia, ktorí ešte i pod Széllom dľa starej obyčaje chceli merať pravdu ľudom. Reklamácie a ponosy voličov vyslyšal Széll. Pruské, Lednice, Nemšova, trenčianske obce zadaly ponos na ministra vnútra Szélla, ktorý census snížil s 12 zl. na 4 zl.; s 11 zl. na dva zl.; so 7 zlatých na jednu zlatovku v obcah výš spomenutých. Spolu nariadil, aby nový popis bol prevedený dľa spravdlivého censu. Z tohoto sa to učíme, že kde vodcovia stoja o ľud a o jeho volebné právo, tam ľud najde pravdu, spravdливость a právo. Tedy bedlime, a dobre pochodíme tak pri popise, jako i neskôr pri voľbách.

**Spor medzi sociálnymi demokratmi.** Z Brna oznamujú, že sjazd sociálno-demokratickej strany odročený bol výlučne pre národnostnú otázku, ktorá v strane pustila už také korene, že českí a nemeckí socialisti idú sa rozísť vo dva tábory. Nemci dúfajú ešte, že Židovi dr. Adlerovi podarí sa spor vyrovnaf.

**Dlhy celého sveta.** Istý londýnsky časopis píše, že všetky štáty sú natoľko zadlžené, že na zaplatenie všetkých dlhov nedá sa ani myslieť, lebo že je to holá nemožnosť; zlata niet toľko na celom svete. Dlhy všetkých národov obnášajú asi 6000 millionov funtov šterlingov (1 funt šterlingov je vyše 12 zl.), tak že každý obyvateľ našej zemegule, bez ohľadu na vek, pohlavie a národuosť, musel by zaplatiť 4 funty šterlingov (vyše 48 zl.), keby na celý svet mal byť vyhlásený konkurs. Ako rečeno, toľko musely by aj deti zaplatiť. Keď povážime, že len na päťčlenovú rodinu (muž, žena a troje detí) prišlo by do poltreťa sto zl., nuž ľahko si domyslíme, koľké milliony rodín prišli by pri tom na buhon. A ešte dačo: Ako že by sohnali potrebnú summu od ohromných millionov rozličných divých národov, lebo aj na tieto je pri tom počítano! Konečne aj to padá na váhu, že v tých dlhoch nie sú zahrnuté dlhy jednotlivých obcí, miest, okresov a p., ktoré tiež obnášajú ohromné milliony a milliony. Nuž štáty robia dlhy v tom povedomí, že ich i tak nikdy nezaplatia, veď ešte aj len úroky platia novými požičkami. Mnohí sú tej mienky, že všetky tie dlhy zmažú sa razom takou poriadnou vojnou, v ktorej aj štátnym veriteľom chrbát vyprášia.

**Ako množia sa národy.** Zo všetkých národov najrýchlejšie rozmnožuje sa národ ruský. Rusko potrebuje len 45 rokov, aby zdvojnásobil sa počet jeho obyvateľstva; Nemecko potrebuje k tomu 65 rokov, Rakúsko 70, Anglia 80, Itália 110, Francúzsko až 860 rokov.

**Manželstvo v Japonsku.** Cestovatelia ujistujú, že v Japonsku nevedia, čo je starý mládenec a stará panna. Sotva mladík dosiahne 18-19 rokov a dievča 15-16, už rodičia starajú sa, aby sa oženili, poťažne vydaly. Ani j dno manželstvo neuzavre sa bez prostredkovateľa, ktorý volá sa „nakado“. Mladí ľudia sotva sa raz vidia; či sa soberú, to závisí od rodičov a nie od nich. Pri oddávkach číta matka mladuchy svojej dcére trinásť pravidiel; medzi iným: Po svadbe budeš mať pána, svojho manžela. — Buď vždy prívetivá k pokrevným, menovite k sestram svojho muža. — Nebuď žiarlivá, lebo žiarlivosťou nikdy zase nedosiahneš náklonnosti a lásky mužovej. — Znášaj trpezlivo jeho hnev. — Nebuď príliš štebotavá a neohováraj. — Vstávaj zavčasu, chodievaj neskoro spať a nikdy nespí vo dne. — Nevyzvedaj sa svoj osud od rozličných čarodejnic — Buď dobrou gazdinou, skromnosť buď tvojou hlavnou ctnosťou. — Buď čistotná a neobliekaj nikdy jasné, nápadné šaty. — Pri tom všetkom sú v Japonsku veľmi časté rozsobáše.

**Znalosť mnoho rečí.** Na celom svete počítuje sa 860 rozličných rečí a 5000 nárečí. Medzi tymito je 89 v Europe, 123 v Asii, 114 v Afrike, 117 v Amerike a 417 v Austrálii a Oceánii. Najviac rečí vedel Jozef Mezzofanti, narodil sa v Bologne r. 1774, r. 1838 stal sa kardinálom a r. 1848 zomrel v Ríme. Vo všetkých tých 114 rečiach vedel hovoriť kedykoľvek bez ťažkosti; musel teda mať ohromnú pamäť. V stredoveku pontský kráľ Mithridates mal 25 poddaných národov a s každým vedel sa dohovoriť v jeho reči.

**Virilisti v békeškej stolici.** Najviac dane platia: gróf Fridrich Wenckheim zl. 78.443.41, Gróf Gejza Wenckheim 15.041.14, gróf Dieneš Almásy 13.831.59, barón Herman Königswarter 13.025.02, gróf Štefan

Károlyi 11.460'67, gróf Dieneš Wenckheim 9716'42, barón Viktor Wenckheim 9421'98, Imrich Horgosi Kárász 9259'76, gróf Albert Apponyi 8751'22 atd.

**Nešťastie** stalo sa v obci Szilinc (preš. st.) dňa 28. augusta o 2 hodinách popoludni; totižto zem privälila päťoro zabávajúcich sa dietok v hlinniku pri kopaní hliny. Najstarší chlapec mal 10 rokov, dvaja mali po sedem, jedno dievča malo šesť a druhé 4 roky. — To šesťročné zostalo pri živote, ale je ranené, tie štyri zostali na mieste mŕtvé. — Tri dietky bolo tamčieho obuvníka Martina Schmid, jeden chlapec tiež obuvníka Jozefa Plank a jeden Štefana Habadu. Nech Pán Boh poteší zarmútených rodičov.

**Liberalna neludskosť.** V ungskej stolici Radváne deva Alžbeta Perečinský chytila sa k jednému gazdovi do služby, ktorý ju neskôr začal obviňovať, že mu ukradla 1 zlatovku. Deva zapierala, že by ona bola kradla, vtedy ju gazda s členami svojej rodiny začal mučiť. Za nohy ju obesili, vodu jej liali do úst, poplom pálili jej telo, ihly píchali jej pod nechty. Slovom tak ju trápili, že nezadlho zomrela. Vyšetovanie prísny spôsobom je zavedené v tejto veci.

**Päť vrahov je chytené.** V torontskej obci Flug rečenej veľká vražda sa bola stala. Četníkom sa podarilo vyskúmať, že ju previedla jedna zbojnícka banda z päťich členov pozostávajúca, ktorej členovia sú už chytení a do žalára nadbečkereckého odvedení. Keď si len nechcú zapamätať India, že zatiaľ chodí krčah do studne, zakiaľ sa nerozbije. Aj zločinenie len do času trvá a sa dari.

**Ti ľudia, ktorí trpia na lupanie alebo na lámku.** na beznívosť, záduch, ťažké dýchanie, neuralgiu, migrän, slabosť, zlú nemoc, zlý žalúdok, zlý sluch, a zvlášte na nervy, nech si čím skorej kupia široko-ďaleko chýrečný elektromagnetický križ alebo hviezdu R. B. 86967., ktoré im čo najvrelšie odporúčame. Vzťahom podivuhodného účinkovanie sdelujeme dnes nasledovný telegram: Müller Budapešť, V. Kálmán u. 19/a. Váš stroj vyborným sa dokázal byť, **hneď** mi pošlite 15 aparatov, Nr. 86967 s doberkou či 3 zl. List nasleduje. Vacatha Mnichov, Turecká ulica. Tieto aparaty v bezpočetných pádoch sa dokázaly byť výbornými a dostať ich u **S. A. Müllera** Budapešť, V. Kálmán utca 19/a.

**Jeden kráľ probovať dostačí** k tomu, aby sa človek presvedčil o tom, ako veľmi zle účinkuje obyčajná káva na srdce a na nervy. Skúmanie patričných dokázalo, že účinkovanie kávy, menovite keď sa ona riadne užíva, je také, že klesá sila nervov a srdca. Tomuto neprajnému účinkovaniu veľmi ľahko sa môže zamedziť cesta. Miešaj treba totižto obyčajnú kávu so sladovou kávou, z počiatku z tretiny, neskôr z polovice, a nápoj sa stane takým spôsobom nielen chutnejším, príjemnejším, ľúbežnejším, ponevác i sladová káva Kathreinerá má takú chuť, ako obyčajná káva, lež škodlivé vlastnosti obyčajnej kávy celkom sa vyzdvihujú. Próba

sa snadno dá previesť. Kto aj len raz pil takúto miešanú kávu, na žiadosť nepadne za obyčajnou kávou, ktorú zniesť nemôže. Ústrojnosť tela celkom sa jej protiví. Nesvorný nepokoj, klopanie srdca, nechť po spaní sú zrejmými znakmi, jaké nebezpečie sa v nej nachádza; múdry človek sotva sa bude pridržať obyčajnej kávy, keď sa vec takto má.

## DOPIŠY.

Od ILLAVY, 13. septembra.

Dôstojný Pán Redaktor!

Úradnícky sbor okresu illavského 3. septembra preukázal srdce prenikavý krásny príklad hlbokéj úcty, lásky a oddanosti oproti svojmu hl. služnému Jurajovi Vietoris z príležitosti jeho 10 ročného uradovania.

Veď Vietoris, po čas týchto desať rokov, ktoré práve v našej stolici bolo dobou kritičnou, dokázal, že on je úradník svedomitý, a muž pravdy plný. Stredišťom slavnosti bola Illava. Notári okresu pod náčelníctvom nášho služného Ladislava Liha postarali sa o to, by slávnosť osobe slaviaceho primeraná bola. Mešťanstvo, jako i obecnosť okresu, všemožne sa vynasnažovalo, svojou prítomnosťou a účinnosťou prispel ku pozdvihnutiu slavnosti. Už odpoľudni vidieť bolo, so všetkých strán karavány ku slavnosti hrnucého sa obecnosť. O 4. hodine slúžny Ladislav Liha sprevedzaný okresným úradníctvom vyniesol vytečnú reč, po ktorej slaviacemu odovzdaný bol obraz podobizien úradníctva v drahocennom zlatom ráme, jehož stred zaujmbla podobizien hl. služného v obleku veľmožskom. Výstrel mažiarov o 7. hodine označoval začiatok slavnosti. Domy zástavami a kvietím okrášlené byly, zpo medzi ktorých vynikave dom pravotára H é d a, i dom kupca Simiesek tou najväčšou nádherou ozdobené a osvietené byly. Najskvelejším bol pochodňový fah (Fackelzug) ktorý v sprievode dubnickej a illavskej hudby hrde kráčal ku bydlisku hl. služného, odtiaľ prejdúc cez celé mesto pochod zastavil sa pred panským hosťincem „Schimpl.“ Tu slavnostný rečník dr. Chorényi, dekan a farár illavský svojou jadrnou rečou oceňoval účinkovanie hl. služného, jakožto takého muža, ktorý cez desať rokov, jedine pravdu hľadajúce, zákony v úcte držiac, svoju moc nezneužívajúce, v svojom blížnom vždy človeka etiac, jako muz a úradník celosť povahy svojej nepoškvrnenou podržal.

Vietoris prenikave podakoval sa jak rečníkovi, tak celému obecnstvu za toto poctenie „Ja páni moji — hovorí — v každom čase na tom som pracoval, by som si mne pred 10 rokmi požičanú dôveru vyzískal, a povinnosti svoje verne a statočne plnil.“ Po slavnosti nasledovala spoločná večera, na ktorej sa súčasťnilo 125 osob. Nebolo nedostatku v toastoch a dobrej vôli.

PETROVÁVES, 1899.

Dôstojný Pán Redaktor!

Pred dvoma rokmi, keď sme sa vracali domov z pútu zo sv. Hostina a Velehradu, mnohí, ktorí s nami išli, priali si, že keď ta zas pôjdeme, aby sme to zas nechali oznámiť v týchto novinách, preto prosím ráčte uverejniť, čo nasleduje: **Púť na sv. Hostin a posvätný Velehrad.** Z Petrovejvsi pojde processia 16. septembra ráno po sv. omši do Hodonína peši a odtiaľ po železnici až na miesto, popoludní sadneme na vlak a pojďeme na Velehrad, kde sa vyspovedáme, a za dar viery sv. poďakujeme, ktorú nám sv. Cyrill a Method apóstolovia priniesli, a za rošírenie tej viery prosím budeme, a odtiaľ na sv. Hostin, cesta tam a odtiaľ na železnici stojí 2 zl. a trvá 3 dni, kto by chcel snama ísť, môže sa s ranným vlakom od Prešporka idúcim dovesť do Holiča, v sobotu ráno.

Ponížený sluha,

Jozef Pochilý.

Z TRENČIANSKA.

Preslávnny Pán Doktor!

Keď človek čítá cestopisy (z Asie) Huca, Gabetta a iných pôvodeov, zastaví sa na tom, že koncom 19. storočia také obchodné miserie jestvovať môžu.

A veď nielen v tamtej čiastke zeme, ale aj v Uhorsku sú podobné pomery. Malá a Veľká Divina, Luky, Svedernik na pravom brehu Váhu ležiace obce pod hl. županom Szalavszkym — neviem, v ktorom veku jeho panovania — v administratívnom ohľade do Kysúe N. Mesta, z ohľadu súdobníctva ale do Veľkej Bytše patrily. Do povahy treba vziať tú neprajnú okolnosť, že K. N. Mesto od V. Bytše na 24 km. leží v protívnom smere, ako aj to, že na pravom brehu nenie obstojnej cesty: v pršľavom čase, jako aj pri rozvodnení Kysuce a Váhu nemôže človek sa dostať na žiadané miesto. Z ohľadu dane k Žiline patrily tie obce. Šťastie, že nebol im vyznačený v protívnom smere na 24 kilometrov vzdialený kostol, do ktorého by boli museli chodiť modliť sa.

Vrchnosť je tak zamestnaná, že nemá kedy postarať sa na pravom brehu Váhu o dobré cesty pre vozy. A keby sa kto našiel, ktorý by mal chuť v tejto veci odpomocť: výrokom sa uvedie k poriadku.

Uzavrelo je, že na Kysucei pri N. Meste stály most bude vystavený. Ponevác ale toto mesto má železnicu a hradsú, tedy vo dne v noci je možný obchod: Malá a Veľká Divina, Zárječ, Luky, Markofalva, Latniek, Bedernik, Kebló, Dlhé Pole a Oblazó na pravom brehu Váhu ležia a nemajú ani železnicu, ani hradskej: most medzi Humecom a Budatinom by sa mal stavať, aby aj kr. pošta mala otvorený obdhod. Prečo neboly tieto menované obce k prístupnejšej Žiline pripojené, to nevysvetľujem. Ponevác k týmto pomerom sa pripojuje vyššia daň a iné farchy; tieto okolnosti podporujú vysťahovanie. **O.**

MURÁŇHUTA, 1 sept.

**Odpoveď tým vefacteným katolíkom v biskupstve baňsko-bysrickom, ktorí mi cestou pošty anonymný list poslali.\*)**

Vefactení Katolíci!

Ďakujem, srdečne Vám ďakujem za tú Vašu zastaním toho listu mne preukázanú dôveru. Pravdu, svätú pravdu máte. Sláva, vo tri vrhy sláva Vám! Zlopovestný, zkazonosný liberalismus, socialismus, kommunismus, anarchismus, nihilismus, atheismus, a kto vie ešte aký ismus, gazemberismus, huncuterismus, lotrismus, to je všetko dohromady jedna zlorečená, prekliata, kliatbou Božou čtížená banda satanášova a tejto svojej bande dal satanáš za kapelmajstra neznaoha. Žido-zednársky liberalismus je „hrozná apostasia“ t. j. odpadlivosť od Boha. Zednársky liberalismus zvrhul sa všade v búrenie protináboženské, hlavne protikatolícke. Koreň všetkého zlého je žido-zednársky liberalismus. Preto je od sv. cirkve zavržený. „Anathema sit.“ — Slavnej pamäti pápež Pius IX. ho viacerými encyklikami a v Sylabusu zavrhnul. Tento slávnej pamäti pápež v liste ku francúzskym biskupom de 18. júna 1871 o liberalisme povedal medziiným i tieto slová: „... Nebezpečenstvo, na ktoré poukazujem — liberalismus — je hroznejšie nežli revolúcia, omnoho hroznejšie, nežli kommuna, vždy zatracujem liberálny katolicismus, a bude-li treba, ešte sto ráz zatracovať budem. Lebo sotva škodí niečo katolíkom tolko, ako liberálny katolicismus.“ — Z toho môžeme posúdiť, čo sú to za katolíci, čo sú to za kňazi, ktorí sú liberáli? Každý či je to laik, či je to kňaz — a trebárs by on bol i cirkevný hodnostár — kto je liberál, kto so židovsko-zednárskou liberálno-tatárskou bandou, hávedou, sberbou to satanášovou za jeden remeň fahá, je odpadlík od Boha, apostata. Všetci, všetci, či sú to laici, či kňazi, čo so židovsko-zednárskeým liberalismom, s týmto „najukrutnejším vrahom cirkve Kristovej“ za jeden remeň fahajú, sú hnusní, ohavní, prekliatí, kliatbou Božou ztížení Judási, zlorečení, podliacki zradcovia Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkve. Jako niekdy do Judáša „vošiel diabol“ (Ján 8, 44.), tak i do týchto „vošiel diabol“, áno vošiel do nich ten najhorší zlý duch belzebub. Veď je to nemožno, aby človek, v jehož srdci i len iskrička citu lásky ku Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho svätej cirkvi bola, aby s tou prekliatou satanášovou bandou, so zednárskeým liberalismom za jeden remeň fahal; to zaiste len ten učiniť môže, do ktorého ako do Judáša „vošiel diabol“. A bohužiaľ! kolko je u nás, v tomto našom sožidovčenom, sozedenárčenom Madarorságu i laikov i kňazov, čo s touto satanášovou bandou za jeden remeň fahajú, je ich „infinitus numerus“. Pfuj na nich! Hanba, večná hanba a potupa všetkým takýmto podliackym Judášom, zradcom Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkve, hnusným apostatom, odpadlíkom od Boha,

\*) Ráčte mi prosím poslať Vaše poct. mená. Tiež v ktorej stolici bývate, a ktorá je k vám posledná pošta.

zlorečeným, kliatbou Božou ztíženým fatúchom, panghartom satanášovým.

Toto je moja odpoveď na Váš anonymný mne poslaný list. Sláva Vám! Nedajte sa myliť, neposlúchajte kadejakých podliackych Judášov, zednárskech liberálnych tatárov. Zostaňte vždy a všade Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu s telom i s dušou až do posledného dýchnutia Vášho oddaní, buďte hotoví za Neho a Jeho svätú cirkev aj krv svoju vyceniť a život svoj položiť!

Do milosti Pána Ježiša Krista a do ochrany najsvätejšej milej Matky Božej Vás porúčajúce a Vás srdečne prosiac, by ste vo Vašich vrúcnych modlitbách nezapomínali na mňa, zostávam

Váš  
srdečný priateľ a citel  
Ondrej Rojko,  
vysl. farár.

—  
Z ČACHTÍC, 12. sept.

Dôstojný Pane!

Veľká slávnosť bola u nás 20. augusta, čili vo sviatok sv. Štefana. Dvojnásobným sviatkom bol pre nás tento deň. S jednej strany nášho kráľa 50-ročné panovanie sme slávil. S druhej strany ale náš hasičský spolok 15-ročné jubileum slávil.

Včas ráno strelba a zvonenie prebudilo vlastenecké občianstvo tunajšie. O 9. hodine vyslúžili a rezervní vojaci sa shromáždili na obecnom dome; v tomže čase svolal hlas trúby hasičov, ktorých správcom je náš milovaný pán direktor školy, Edvard Novotný. Hasičia sa pripojili k vojakom, ktorých svolal nadporučík Csenkey. Devy v bielom rúchu utešený obraz poskytovaly. Do kostola sa šlo, kde veľk. pán dekan-farár B. Reviczky, tento vzdelaný a horlivý kňaz držal slávnostné vďakočinenie, po ktorom na hlavnom námestí čakalo veľké obecnstvo z kostola prichádzajúcich vojakov a hasičov. Medzi hosťami bol aj gróf Grevenitz, jeden z tých najvyšších vojenských dôstojníkov. Na námestí držal reč o tej slávnosti Ladislav Csenkey, ktorý o Jeho veličenstve tak utešeno rečnil, že pri každej vete bola pretrhnutá jeho reč zvučným éljenovaním. Z minulosti uviedol dakoľko príkladov, ktoré slzy vytisly mnohým vlastenecky smýšľajúcim otcom. Popoludní bola zábava, na ktorej sa súčasťilo vyše tisíc ľudí, ktorí často sa vrátili na reč pána nadporučíka Csenkeyho.

R. J.

## Rozmary a žarty.

III.

Žartovné nápady premôžu hnev.

Fridrich II., nemecký kráľ, mal rád žartovných ľudí, a kto ho rozhneval, hneď ho mohol s nejakým žartovným nápadom ukojiť.

Raz ho jeho kočiš vyvrátil z koča; nestalo sa mu síce nič, ale môžeme si myslieť, ako musel byť rozhorčený nad nepozornosťou svojho kočiša.

Už držal namierenú palicu naňho (lebo vždy s palicou chodil, a kde bolo zapotreby, robil s ňou poriadok).

Vtedy sa obrátil kočiš ku kráľovi a hovorí:

„Vaša Jasnosť, Pane, vy ste známy akožto najväčší víťaz sveta, a predsa ste ztratili 1—2 bitky. Aj dnes je bitka, ktorú zase ja ztratím, ale za 30 rokov sa to len raz stalo.“

Kráľ sa musel chutno zasmiať nad rečou svojho kočiša, a hnev mu prešiel. K...

IV.

Prečo nemala Eva služku?

Nedávno držala istá dáma prednášku, v ktorej mužských nemilosrdne kefovala.

Jej slová sú tieto:

„Mnoho sa hovorí o chybách ženských, zvláste to sa im vytýka, že sa veľmi dajú obsluhovať. Ba jeden mužský ešte aj na tú myšlienku prišiel, že prečo Boh nepridal Eve služku, keď ju stvoril. My ženy máme na túto otázku celkom jednoduchú a ľahkú odpoveď. Ona, Eva, nepotrebovala žiadnej služby. A prečo nie? Lebo Adam nikdy netrápil Evu s natrhnutou košou a odtrhnutým gombíkom a dajakými pletkami. Ani sa nepýtal večer, keď sa mu chcelo spať: ženo, kedy bude večera? On sám spravil oheň a postavil vodu, on sám doniesol zo zahrady mrkvu a petržel, oškrabal zemiaky — slovom, konal statočne svoju povinnosť. Bol spokojný s jedným jedlom a nesakramentoval, keď sa Eve niečo nepodarilo. Nezašpinil každý týždeň pár kúskov prádla. Slovom, Adam nemyslel, že Eva len preňho je stvorená, aby ho obsluhovala. On nedržal to, že je to pre muža nehodná vec, farchy svojej manželky zľahčiť. Áno, ctení pánovia, to je príčina, prečo Eva služku nemala. K...

V.

Ako vyliečili korheľa?

V istej obci žil jeden muž, ktorý ináč pracovitý, starostlivý otec a statočný manžel bol, keď si ale upil, vtedy nebolo s ním k vydržaniu. Tento hriech ho vždy viac a viac kazil, tak že ostal tým najväčším korheľom a každému sa zošklivil. Jeho priatelia mali s ním pľutovanie a rozmýšľali, ako by ho mohli na pravú cestu priviesť. Radili sa s istým lekárom, ktorý im aj dobrú radu dal. Keď ho raz večer opitého na ceste ležal našli, zdvihli ho a zanesli domov. Hneď zavolali toho lekára, a tento tak robil, ako by opitý nohu mal zlomenú, do dosiek mu ju zapravil a pevno poviazal. Opitý prišiel k sebe, a vidiac, čo sa s ním deje, uveril, že má nohu zlomenú. Šesť týždňov musel ležať v posteli, a nesmel ani víno, ani pivo, ani pálenku piť. Po šesť týždňoch mu rozviazali nohu, doktor mu ale prikázal, aby sa pozatým pijatiky chránil, lebo zase sa mu niečo prihodí. Človek zachoval pevno zákaz lekársky a tak bol šťastlivo vyliečený z korheľstva. Až po niekoľko rokoch, keď už nebolo k obávaniu, že sa k starému zvyku navráti, mu prezradili jeho priatelia, ako sa to stalo. On bol rád a ďakoval im, že ho s tak šťastlivým nápadom vyliečili. K...

## ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „KREŠŤAN“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

## Rukopisy nedávame nazpät' a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

**J. J. v Drietome.** Na to len to poznamenáme, že kde je zdravá kočka, kto-že to len dočká. — **F. J.** Není dobre hockomu veriť, lebo vtedy veľmi často oklamú človeka. Do očí sa vám ukazujú, za chrbátom ale robia, jako sa im ľúbi. „Daj psovi nohu na stol, keď ju on dáva vždy pod stol.“ — **K. H.** Máte pravdu, že ľahšie je nesamému trpeť a samému jest. — **Priateľ ľudu.** Človek len keď ztratí, pozná, čo mal. Pravda, tak je to i s vaším zdravím. Prijmite náš pozdrav srdečný, ktorý aj ostatným známym odovzdajte. — **Jožko Lapaj v Tr.** Na krivé drevo skáču kozy; z utrpeného človeka sa robí posmech. A aj to sa vraví, že kde je nešťastie, tam je aj posmech, a jedno nešťastie druhému ruku podáva. — **Karol H. v Urmíne.** No keď som u vás bol, na šťastie nebolo blata. Ten výlet sa mi dobre podaril, nešťastie ma nepotklo, jako toho, ktorý si v nosovej dierke prst zlomil. — **S. J. v Lurde.** P. Boh zaplac! Nádej máme, že ste sa na tele i na duši občerstvený navrátili domov. — **Majster Drotár Janko Chorľavý.** Chvála vám, že takú zásobu máme, na každú zprávu príde rad, jako na každého turistu smäd. — Dajte pokoj, **T. A.**, či neviete, že nenie tej ruže, ktorá by nespädla. — **J. R.** Zhola nič. My sme tiež toho náhľadu. — **V. Z. v Žabokretech.** Škoda, že sa nevoláte „Veselý“, keď ste taký veselý. — **K. Č. v Piešťanoch.** 1 zl. sme prijali a expedíciu odovzdali. — **Rudolf M., kaplán.** Múdry človek nič zlého a nebezpečného by nenašiel v tom vašom dopise. Lenže poznáme liberálov, že i na jazyku najdú vlas, i na ruke hladajú otlak. Tí by na základe toho dopisu i vás, i nás za nebezpečných panslavov boli vyhlásili. — **N. K.** Ani vlastnému dedovi by sme to nemohli dať. — **S. v Žiline.** My sme toho pána nenahnevali; on nám za chrbátom nebol priateľom, preto ale my len to vravíme: Pán Boh zaplac! — **J. Seifert.** V tej otázke píšete rovno Tlačiarňi Sv. Gerharda (Budapest, VIII. Práter utca 44.).

## Knižná polica.

**Listy Adiny** už vyšly z tlače v osobitnom sväzku. Odporúčať ich nenie treba, lebo toto dielo poznajú ct. čitatelia z Kresťana. 167 strán. Cena

1 zl. Predplatitelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajciarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). Soslovenčil dr. *Jozef N. Janda*, dipl. professor a kaplán v Budapešti.

„**Ki lehet korcsmáros Magyarországon?**” Nyomatott Szent-Gellért nyomda. Irta: *Moravcsik István*.

**Svätý Anton Paduanský, veľký divotvorca a Chlieb chudobných.** Spracoval *Anton Klimcsik*, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-utca 44.). Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

**Príprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu.** Toto asi 23 strán obsahujúce dielko stojí broš. 10 kr. Soslovenčil ho dr. *Jozef N. Janda*. Dostať ho v Tlačiarňi sv. Gerharda (Budapešť, VIII., Práter-u. 44.). Vrele ho odporúčame.

**Tót-Magyar Beszéd- és Értelemgyakorlatok** (vezérkönyv tanítók számára). Irta *Medriczky Kornél*. Cena 80 kr. Dostať u pôvodcu v Lužnej (v Liptove), alebo v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter-u. 44.). Vrele odporúčame.

**Kresťanské devy.** Tento výborný sošit soslovenčil a vydal dr. *Jozef Janda* v Budapešti (Maria-Teréziátér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, 100 výtiskov 2 zl. 50 kr., 200 výtiskov stojí 4 zl. 80 kr. Druhé vydanie.

**Kat. Hlasy.** Číslo 5. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Spisal *A. Opatovský*. Dostať u *R. Osvalda* za 14 kr. na Teplej (Lenge, u. p. Bělábánya, Hont m.). — Číslo VI. *Katolická autonómia* (samospráva) v Uhorsku. Spisal *A. Pravdomil*. Dostať u *Fr. Richarda Osvalda*, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bělábánya, Hont m.) Cena jedného výtisku 10 kr.

## Budapešťianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 08.30—09.05. Od Tisy 09.10—09.35. — Od Pešti 09.00—09.20. — Zadunajské 09.05—09.30.

Raž 6.50—6.65.

Jačmeň na krmenie 5.70—0.00. — Do pálenice 6.50—0.00. — Na pivo 7.25—8.50.

Oves 5.50—6.00.

Kukurica 4.60—4.70.

## 2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
14.60	14.00	13.30	12.60	12.20	12.—	11.20	09.60
			7½	8			
			8.60	5.60			

Otruby fajnové 4.30, grobovité 0.00.

3. **Strovy.** Veľká biela fizula 6.25. — Malá 5.75 Hrach 9.50—11. Pšeno 04.50—4.80. Konopné semä 10.50—11.00.

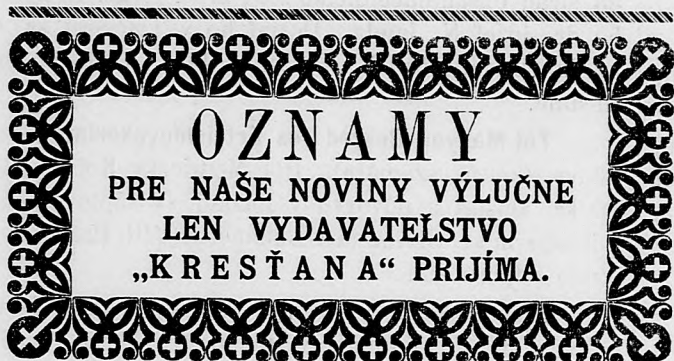
4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 37—42 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 37—42 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladnik 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapán 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Telca.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kilogram.

**Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udena slanina 46—47 zl.



slok.

Olb.

## Pravá „Franck'ova“ prísada ku káve

➡ **bez obrazu** ➡

je akosti ďaleko lepšej,  
chuti príjemnejšej,  
spotreby výdatnejšej

ako každý balík náhradkový  
s „obrazom“. —

Kupujte preto vo vlastnom záujme len  
pravú „Franck'ovu“ prísadu ku káve  
„bez obrazu“

v drevených truhličkách alebo v balíkoch!

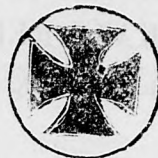
D. X 2618 Mi 9 II.

J. W. L.

### Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda

R. B. N. 86968

uzdravuje a rozveseluje, za čo dobre stojíme, pri lámke, záduchu, bezsnivosti, hučá-



rdca, boľeniu hlavy, epilepsii, závratu a iným chorobám nervov. I 20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

niu ucha, ischli, zlom slychu, nervosite, nechuti po jiedle, boľeniu zubov, bľadosti, migréne, klopaniu

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 2 zl., ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast a cudzozemsko

**ALBERT MÜLLER,**  
Budapest, V., Kálmán-utca 19 M. sz.

## Mestská lékáreň k „ČIERNEMU ORLOVI“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie  
sv. Juraja

Založená 1735. Telefón 395

Adresa telegramu:

*Mestská lékáreň, Temešvár.*

### Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasť nervov, pichaniu, bolesti zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1-2 natrení. Nesčíselné vďačovníctva to dokazujú. Cena fľaše 1 zl., cena fľaše na prábu 50 kr.

**Vodka na prsá a na pľúca:** Výťah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekábatelným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a osilujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachrípnutí atď. Veľa vďačovníctva potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 1 zl., fľašky na prábu 50 kr.

**Krv čistiacie piluľky temešvárskej mestskej** lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie piluľky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdočnom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuť po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.



*Tieto vypróbované a za výborné uznanie prostriedky dosiaľ jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňo v nich falšovaných vecí*

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov na bankovanie a poštové útraty) Objednané všde 5 zl. franco.

Moje srdce také  
a tvoje je také?

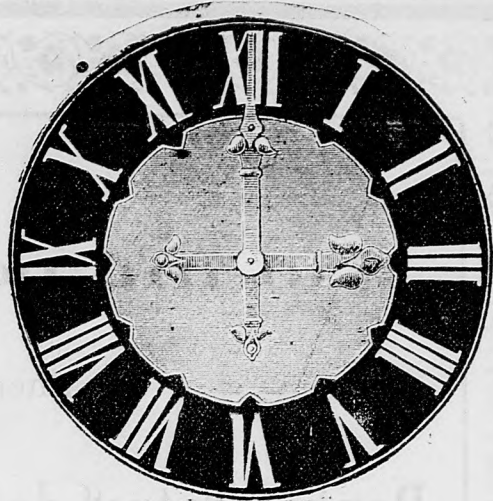
Druhé vydanie.

Cena 4 kr.

*Toto utešené dielo vydala*

*„tlačiareň sv. Gerhardo“.*

Vrele ho odporúčame  
ľudu.



Mám česť v známosť doniesť,  
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre skáľ a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nafaňovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou skryňou chránené.

Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabrickej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujimam.

V Baňskej-Bystřici, roku 1899.

**Michael Stollmann,**  
hodinár.

## Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

**obchod  
katolíckych kníh**

Tento katolícky obchod zamýšľa sústredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII. Práter u. 44.).

## **Kto má posielat' peniaze**

do Ameriky, nech pošle ich

## **Banke „Tatre“ do Turčianskeho Sv. Martina**

a nech jej odpíše, komu ich má v Amerike vyplatit.

Kto z Ameriky do Uhorska, nech ich pošle bankárom

## **P. V. Rovnianek a Spol.**

**v New-Yorku**

25 Ave. A. cor. 2nd St.

**v Pittsburgu**

603. Grant str.

**Philadelphia**

140 South Str.

**a v Connellsville**

58 Main St.

a nech odpíše, kto to má v Europe dostať.



**Tak prevedie sa to rýchle, lacno a bezpečne!**